

Kilenc hét Kopernikusz szülőföldjén

Látogatás Torunban

Ez év őszen másodszor töltöttem hosszabb időt Torunban, illetve az ottani egyetem Fizikai Tanszékén. A város a Visztula jobb partján fekszik, Varsótól 230 km-re, északra. A jelenleg 108 000 lakosú város igen régi eredetű. Még a XIII. században

nak van berendezve. Kiváló akusztikájú koncert-termében sok színvonalas zenei rendezvény van ma is. A régi városháza előtt áll a város szülötének, Mikoláj Koperniknek (Kopernikusznak) szobra. A

ép — várfalrendszer védte az idegen hódítók támadásai elől. Jellegzetes bástyái, épületei híven mutatják, milyen nagy gondtal védelmezték városukat régi lakói. A régi vár épületéből azonban már csak egészen kicsiny rész van használható állapotban.

A második világháború után — a többi lengyel városhoz hasonlóan — Torun is gyors fejlődésen ment keresztül. A régi város mellett egy-egy új épület — és épület ma is — az új, modern városrészek. A város lakosságának foglalkoztatását a fémfeldolgozással foglalkozó üzemek egész sora biztosítja. Igen fejlett gépgyártás, műszeripar, és villamosberendezések előállítására szolgáló üzem működik a városban. Ezek mellett jelentős a városban a vegyi, a konfekció és az élelmiszeripar is.

Jelentős kulturális központ Torun. Számos középiskola — főleg technikum jellegű — iskolája van, melyekben a tanulók ezrei tanulnak. A Lengyel Tudományos Akadémiának több kutató intézete (történeti, archeológiai, antropológiai, hidrológiai stb.) működik itt. Múzeumai közül a már említett Városi és Kopernikusz Múzeumokon kívül, az Etnográfiai Múzeum igen jelentős még, amely igen gazdag anyaggal rendelkezik. Szép könyvtárral segíti a kulturális és tudományos munkát az Egyetemi Könyvtár és a Kopernikusz Könyvtár.

A toruni egyetem és a sajtó

A Mikoláj Kopernikusz Egyetem 1946-ban alakult Torunban. Jelenleg öt fakultása van (bölcsezt, jogászt, matematika-fizika, biológia-geológia-földrajz, és művészeti), amelyeken kb. 3000 hallgató tanul. A művészeti fakultáson zenei és festészeti tár-

gyakból lehet képeztést szervezni. A bölcseztár kivételével minden karon szakképzés és nem tanárképzés folyik. A tanulmányi idő minden szakon egységesen öt év.

Az egyetem élete iránt — ez egész Lengyelországra jellemző — sokkal nagyobb a társadalom érdeklődése, mint máshol (tanévnyitások, ünnepségek stb.) nagy nyilvánosságot kapnak a sajtóban és a televízióban. A televízió például egész sor egyetemi tanévnyitásról adott ez évben is helyszíni közvetítést, vagy hosszabb filmhírt. Torunban a tanévnyitások előtti két héten a helyi sajtó állandóan hosszú riportokat adott a tanévnyitásokról. A tanévnyitó ünnepségre már a megnyitó előtt egy héttel nehezen lehet meghívót kapni. A rádió helyszíni közvetítést adott a tanévnyitásokról. Az érdeklődésre jellemző, hogy a tanévnyitó ünnepség eseményeit — az egyetem aulájánál — még két nagy

teremben közvetítették televíziós berendezéssel, és még azok is zsúfolásig teltek.

Egyetemi „szertartások”

Az egyetemi ünnepségek, így a tanévnyitó is, nagyon szertartásosan folynak le. Nemcsak az egyetemi tanács tagjai, hanem a professzorok, docensek és adjunktusok is tallárt viselnek. Az egyes karok oktatóit a különböző színű (kék, sárga, piros stb.) gallérokól lehet megkülönböztetni. A tanévnyitó ünnepség keretében mutatják be az egyetem új oktatóit, itt történik a docensi gabilitáció, esküt tesznek az első éves hallgatók, stb. Ezen felül az egyetem egyik professzora tudományos előadást is tart.

A toruni tanévnyitó ünnepség ez évben három óránál hosszabb ideig tartott. Az ünnepség befejezéséig a résztvevők — az egyetemi tanácsal együtt — megkoszorúzták Kopernikusz szobrát, amely az egyetem fő épülete közelében van.

Dr. Hevesi János

A régi városháza tornya Kopernikusz szobrával.

alakult és hosszú ideig a »Hansa városok« közé tartozott. Fekvésénél fogva igen fontos kereskedelmi központ volt. Az 1939-45-ig tartó német megszállás alatt számos veszteség érte. Az első évben kb. 2000 embert hurcoltak el, illetve gyilkoltak le a fasiszták.

Kopernikusz városa

Torun számos szép műemlék épülete közül is kiemelkedik a gótikus városháza a XIV. századból (tornya 1250-ből való), amely ma múzeum-

heliocentrikus rendszert megalkotó Kopernikusz Torunban született és ott élt 10 éves koráig. Szülőháza ma múzeum, ahol a Kopernikusz-ereklyét állítják ki. Egész Torunban egyébként igen mély Kopernikusz-kultusz van. Nagy tisztelettel adóznak világhírű asztronómusuk emlékének. Az egyetem mellett több intézmény, üzem viseli Kopernikusz nevét.

A régi várost a Visztula felől — ma is szinte teljesen

bályokat. A lényegénél fogva népi államapparátusunk, ma mind szellemével, mind összetételével, valamint feladatánál és szervezeteinél fogva alkalmas arra, hogy a tömegeket egyre jobban bevonva az államigazgatás feladataiba, ezzel is fokozza a dolgozók politikai, s egyben jogi öntudatát, megtanítsa őket arra, hogy valóban éljenek az alkotmányban és még jogszabályokban lerögzített demokratikus jogokkal.

Népünk politikai és jogi nevelése terén fontos szerepet töltenek be bírói és ügyészi szerveink, amelyek ma már valóban népi szervek, s amelyek fő feladatát kell, hogy képezzék az állampolgárok szocialista szellemében történő nevelése is. Valóban találó az a mondat, miszerint a bíróság konkrét, érthető formában terjeszti a szocialista törvényeket, s mozgósít azok végrehajtására, s ugyanakkor az állampolgároknak tudatosítja a mi új ideológiánk legfontosabb erkölcsi-politikai vonásait.

Az életbe kikerülő jogásznak, bármilyen jogterületen is dolgozzék, jóval több gazdasági ismeretre van szüksége, mint volt régen. Meggyőződésünk szerint a mi megreformált tantervünknek éppen az a legnagyobb gyengesége, hogy igen kevés a társadalmi gyakorlat által megkövetelt gazdasági ismeret. Itt kívánom megjegyezni, hogy a jogtudományi karokon való gazdasági képzés, illetve a gazdasági egyetemen előadott jogi előadások közötti helyes arány megtalálása a 20-as illetve 30-as években sok vitára adott okot a műgyetem és a Pázmány Péter Tudományegyetem Jogi Kara között. Mindkét egyetem saját magának kívánta azok oktatását.

Nem hiszem, hogy tévedek, amikor azt állítom: százalékosan arányitva a kifejezetten jogi ismereteket a gazdasági ismeretekhez, ma viszonylag kevesebb ex asse közgazdasági ismeret tanítunk a jogi karokon, mint a felszabadulás előtt.

Ezzel szemben az hozható fel, hogy a mi tárgyaink messzemenően figyelembe veszik a történelmi-materializmus tanítását a jog és a gazdaság összefüggéséről és hogy a közgazdasági ismeretek tanítása — úgy mond — nem feladata az Állam és Jogtudományi Karoknak. Az élet azonban rácsafol ilyen érvelésekre, mert hiszen társadalmunk életében az egyre jobban érvényre jutó és helyesebben érvényre jutó közgazdasági szemlélet követelményének érvényt kell szerezni jogi oktatásunkban is. Nem egy szocialista ország új oktatásában már ez a szempont nagyon helyesen előtérbe kerül, s nekünk is ezen az úton kell haladnunk, nem térve le az egységes jogászképzés vívmányáról, nem akarván ismét külön államtudományi, külön jogi, vagy éppen külön közgazdasági diplomát adni a jogi karokon.

Fel kell figyelni azonban az élet hangsúlyozta követelményekre, amelyek ugyanakkor ismétlenül elénk tárják azt a problémát is, hogy a nem jogi felsőoktatásban viszont intenzívebb jogi kultúrát kell adnunk a jövőendő szakembereknek. Éppen a munkajog tudományának és gyakorlatának ismerete nélkül nem tudok elképzelni sem mérnököt, sem közgazdászt sem pedig irányító agrárszakembert. Az a véleményem, hogy a műszaki, az agrár és a közgazdasági felsőfokú intézeteinkben folyó jogi oktatás keveset ad mennyiségileg a leendő szakemberek számára. Ezen segítenünk kell!

Dr. Antalffy György

A várfal egyik bástyája

Francia fotokiállítás

Budapestben, a Belgrád rakpart egyik bérházában beszálltunk egy rozoga liftbe, amely pillanatok alatt felröpített minket az ötödik emeletre. Itt tartották ugyanis október 12-től november 7-ig a francia fotokiállítását. A három teremben kiállított képek végig nagy látogatottságnak örvendtek. Ez talán az eddigi francia fotokiállításoknak meg a francia fotóművészet általános jóhírének tulajdonítható.

A kort fényképekben kifejezni akaró művészek általában két módszerrel próbálták megközelíteni a mai francia valóságot. A mai francia valóságot, amely belemegbeletartozik az a kép, amely egy algériai falut ábrázol csupa vályogvískókkal, de az is, amely egy európai ruhába öltözött nevelő arab kislányt Linát mutatja, s amelybe beletartozik a párizsi művésznegyedről készített kép, s az éjszakai iokál néger zenészeknek izadó portréja. Mint már említettem, általában két irányból próbálták ezeket a témákat megörökíteni: egyrészt életből elesett mozdulatok, jelenetek fotózásával, másrészt műteremben összeillesztett fényképekkel, vagy talán helyesebb, ha azt mondjuk, témát lehet látni, úgy azon-

ban, hogy ezt egyáltalán nem érezzük. Egy kisváros ódon utcája, amikor a lámpafény még bátran versenghet a hajnal első természetesen fényével, melyikük önti el jobban az utca köveit. »Félelem«. Ez a kép egy fel-függesztett emberi csontvázat ábrázol az előtérben, hátul pedig egy akt, amint ijedten elfordítja a fejét. Day készítette fénykép volt egyébként az egész kiállítás plakátja is (Műteremben).

Okvetlenül meg kell még emlékezni a Michaud testvérekről. Simone Michaud »Nagygyűlés« című alkotása a kiállítás egyik legtöbbet vitatott képe volt. Ezen egy fekete árny szónokol a tömegnek, amelyet sok fej ábrázol, de mindegyiknek csak a negatívja van előhívva. Hasonló modorban dolgozta ki Jacky Michaud »Hajótakarító« című képét. Megkapóak voltak még Laurent Dalbos portré, a »Könyvbárát«, a »Kislány papucskokkal« és a »Szemlélődés«, amelyen egy öreg parasztot fényképezett, amint a távolban kutat valami után.

A nagyszerű fotokiállítás újabb tárthatatóságokkal növelte hazánkban a francia fotóművészet kedvelőinek táborát.

»a. á.«

Nagyszerű ifjúsági tánczenekari fesztivál

Okos gondolat volt a diák-tánczenekarok vetélkedőjének megrendezése december 1-én a Szabadság Filmszínházban, ahol ezer főnyi közönség — amely főleg egyetemistákból és középiskolásokból állott — megállapíthatta: ezek az együttesek máris több figyelmet és megbecsülést érdemelnek. A fiatal zenészek pedig láthatták milyen érdeklődés kíséri produkciójukat.

Öt tánczenekar műsorát végighallgatva kimondhatjuk: sikerült a KISZ városi bizottságának és az Egyetemi és Középiskolai Diáklklub vezetőségének olyan műsrot összeállítani, ami érdeklő a fiatalságot, ahová nem kell nagy dobbal szervezni a hallgatóságot, mégis telt házzal dicsekedhetnek.

A zsűri az első díjat (2000 forintos hangszerutalvány) a D+C együttesnek adta. Ez a lelkesen tapsoló közönség taps-ítéletének is megfelelt. Játékukat biztonság, megfelelő rutin és szellemesség jellemezte. Valamennyien képzett zenészek: Hulj István, Hampel Ferenc, Hampel György, Hájós Ferenc, Kovács Ferenc és Joó Attila.

A második helyre a Déry Miksa Gépipari Technikum zenészei kerültek, és ez meglepetésnek számított, hiszen a harmadik díjat elnyerő József Attila Tudományegyetem jazz-együttese fegyelméleten, színvonalasan játszott. A zsűri a második díj (1000 forintos hangszerutalvány) odaítélését azzal indokolta, hogy a középiskolás együttesnek remek fúvoskara van és merészen megoldott szólók egy kiváló együttes lehetőségét sejtetik. Ezek a fiatalok — Simon István, Varga István, Murka Kálmán, Baneth Péter, és Kelemen László — kellő szorgalommal jó együttessé válhatnak rövid idő alatt.

A harmadik helyre szorult tudományegyetemi tánczenekarnak meg kellett elégednie a külföldi utazáshoz 50 százalékos kedvezményt nyújtó díjjal. Reméljük, hogy a zenekart képező fiatalok — Major Gyula, Szomorú István, Homoki Ferenc, Falusi László, Joó Attila, Vass Márton és Mucsi Árpád — munkakedvét nem vette el és egy újabb vetélkedőn sikeresebben szerepelnek.

A közönség biztatásának jeléül az 500 forintos különdíjat az Ady Kollégium fiatal együttesének jutatta.

— be —